N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 15 mars 1895, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret. (1:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Aflöning för flottans corpser och stater.

1:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen:

att — med uppförande i riksstaten för år 1896 af anslaget till flottans corpser och stater till oförändradt belopp, 1,732,052 kronor — medgifva att hvad af anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län icke redan på grund af 1872 och 1876 årens riksdagsbeslut borde inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater finge likasom föregående år för fyllande af behofvet under denna anslagstitel under år 1896 användas; samt *Angående aflöning för flottans corpser och stater.* [1 och 2.]

att i öfrigt för genomförande af senast beslutade löneregler för flottan anvisa ett anslag af 30,000 kronor å extra stat, att gemensamt med anslaget till aflöning åt flottans corpser och stater redovisas.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har statsrådet och

chefen för sjöförsvarsdepartementet till en början erinrat, att till aflöning för flottans corpser och stater vore för innevarande år anvisade:

dels det härför å ordinarie stat uppförda anslag...	kronor	1,732,052: —
dels det till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län likaledes å ordinarie stat uppförda anslag	»	114,000: —
dels ock å extra stat till genomförande af senast beslutade löneregleringen för flottan beviljade...	»	40,000: —
eller tillhopa	kronor	1,886,052: —

Enligt en af marinförvaltningen uppgjord beräkning öfver medelsbehofvet under denna anslagstitel, mot hvilken beräkning departementschefen icke hade något att erinra, skulle detsamma för år 1896 uppgå till ett belopp af 1,889,463 kronor 95 öre, för bestridande af hvilket behof beräknats såsom tillgång:

det ordinarie aflöningsanslaget	kronor	1,732,052: —
anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län	»	114,000: —
samt tillgång i följd af vakanser	»	43,411: 95
Summa	kronor	1,889,463: 95

Det extra anslag till genomförande af senast beslutade löneregleringen för flottan, som allt sedan år 1876 (med undantag af ett enda år, då tillfälliga besparingar gjorde detsamma obehöfligt) utgått med 50,000 kronor, men för år 1895 blifvit nedsatt till 40,000 kronor, skulle alltså enligt denna marinförvaltningens beräkning icke vidare behöfva tagas i anspråk. Nämnda anslag uppfördes på extra stat, emedan detsamma icke skulle blifva erforderligt, sedan de medel, som utgå till aflöning åt de på reserv- och indragningsstaterna qvarstående officerare, genom afgång på dessa stater blifvit för aflöning af flottans corpser och stater disponibla. Detta hade nu inträffat, så att för den aflöning, som hittills utgått från aflöningsanslaget, ifrågavarande extra anslag icke vidare vore behöfligt; men dagaflöningen hade hittills icke, såsom meningen dock varit vid löneregleringens genomförande, helt och hållet kunnat utgå af aflöningsanslaget, utan måst till någon del bestridas af anslaget till flottans öfningar, jemlikt Kongl. Maj:ts bref den 26 maj

1876, hvarigenom förordnats, att dagaflöning under tjenstgöring ombord tillsvidare och intill dess, efter det medel blifvit å aflöningsanslaget för ändamålet tillgängliga, annorlunda kunde varda förordnadt, skulle utgå af anslaget till flottans öfningar. Sistnämnda anslag hade emellertid visat sig till hela sitt belopp väl behöfligt för sitt egentliga ändamål, särdeles som den nya sjökrigsmaterielens mera komplicerade beskaffenhet fordrade mera öfning för såväl befäl som manskap. Detta hade också framhållits i de af högste befälhafvarens för de båda sista årens eskaderöfningar afgifna berättelser angående dessa.

För att på sådant sätt bereda ett nödigt antal af flottans officerscorps erforderlig öfning, borde emellertid dels den nu till vanligtvis endast sex veckor inskränkta öfningstiden om möjligt något förlängas, dels ett så stort antal af fartygen, som tillgängliga medel medgåfve, beredas tillfälle att i eskaderöfningarne deltaga. Skulle sålunda öfningarne på det ändamålsenligaste sätt kunna bedrifvas utan att öfningsanslaget höjdes, måste detta anslag befrias från alla sådana utgifter, hvilka vore af beskaffenhet att rätteligen böra drabba andra anslagstitlar. Det vore derför, enligt departementschefens åsigt, synnerligen angeläget, att den aflöning, som varit afsedd att utgå från aflöningsanslaget, men som hittills af brist på medel från detta måst utgå af öfningsanslaget, finge så fort som möjligt komma att bestridas från det förra anslaget, och för att möjliggöra detta kräfdes att ännu några år få behålla det extra anslag till löneregleringens genomförande, som Riksdagen hittills för detta ändamål beviljat. Enligt från marinförvaltningen erhållen upplysning hade till dagaflöning ombord under de jemförelsevis alltför kortvariga öfningar på sjön, som hittills kunnat anordnas, från öfningsanslaget i medeltal utgått omkring 70,000 kronor årligen. Af detta belopp torde 40,000 kronor kunna bestridas dels af besparingar på aflöningsanslaget i följd af vakanser och andra orsaker, dels af ökade tillgångar på samma anslag genom ytterligare afgång på reserv- och indragningsstaterna, men för fyllande af behofvet vore ett extra anslag å 30,000 kronor af nöden, och ansåge departementschefen derför, att af det extra anslag till genomförande af den senast beslutade löneregleringen, för innevarande år utgörande 40,000 kronor, som Riksdagen hittills beviljat, ofvannämnda belopp, 30,000 kronor, fortfarande borde för ifrågavarande ändamål begäras.

Då, enligt hvad departementschefen erinrat, det extra anslaget för genomförande af den år 1876 beslutade löneregleringen för flottans corpser och stater icke skulle blifva vidare erforderligt, sedan medel för behofvets fyllande blifvit disponibla genom afgång på reserv- och in-

dragningsstaterna, och detta nu inträffat, så borde detta extra anslag numera rätteligen kunna helt och hållet indragas. Men då, såsom departementschefen jemväl anfört, aflöning, som egentligen borde af aflöningsanslaget bestridas, fortfarande utgår af öfningsanslaget, och handhafvandet af den nya sjökrigsmaterielen otvifvelaktigt betingar mera öfning för såväl befäl som manskap, än som erfordras för den gamlas handterande, anser sig utskottet böra på det sätt tillstyrka Kongl. Maj:ts förevarande förslag, att Riksdagen må för år 1896 för det afsedda ändamålet bevilja ett belopp af 15,000 kronor, dock endast i afvaktan på att motsvarande belopp varder genom ytterligare afgång å reserv- och indragningsstaterna tillgängligt och att således detta extra anslag ej vidare blifver behöfligt.

Utskottet, som med afseende å Kongl. Maj:ts förevarande förslag i öfrigt icke haft något att erinra, får alltså hemställa:

a) att Riksdagen må — med uppförande i riksstaten för år 1896 af anslaget till flottans corpser och stater till oförändradt belopp af 1,732,052 kronor — medgifva att hvad af anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län icke redan på grund af 1872 och 1876 årens riksdagsbeslut bör inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater må likasom föregående år användas för fyllande af behofvet under denna anslagstitel under år 1896; samt

b) att Riksdagen må i öfrigt för genomförande af senast beslutade löneregler för flottan på extra stat för år 1896 anvisa ett anslag af 15,000 kronor, att gemensamt med anslaget till aflöning åt flottans corpser och stater redovisas.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna.

Angående detta anslag. [3.]

2:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under hänvisning till statsrådsprotokollet (sid. 5) hemställer utskottet,

att Riksdagen må i riksstaten för år 1896 uppföra anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna till samma belopp som för innevarande

år, eller 268,100 kronor, samt medgifva, att till utjemnande af den, innan anslaget erhöll reservationsanslags natur, derå uppkomna, från år 1887 oförändradt qvarstående brist, må få användas jemväl den besparing, som under år 1896 må kunna å anslaget beredas.

Båtsmansindelningen.

Angående anslaget till båtsmansindelningen. [4.]

3:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet, under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari innevarande år angående inkomstberäkningen (sid. 7 och 8) finnes i ärendet anfördt, hemställa,

att det å anslaget till båtsmansindelningen under rubriken »indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag: *friheter*» uppförda belopp 2,600 kronor må ur riksstaten uteslutas.

Flottans nybyggnad och underhåll.

Angående ökning af detta anslag. [5.]

4:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda hemställan och under erinran, att af det utaf 1887 års Riksdag beviljade anslag af 100,000 kronor till anställande af daglönare å varfven i båtsmännens ställe hittills anvisats 80,000 kronor, får utskottet hemställa,

att anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 1,280,000 kronor, må till anställande af daglönare vid flottans varf ökas med 20,000 kronor till 1,300,000 kronor.

Skeppsgosseskolan.

Angående skeppsgosseskolan. [6 och 7.]

5:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen dels att medgifva sådan ändring i staten för skeppsgosseskolan, att lönen åt skollärarne vid skolan höjdes till 1,225 kronor om året med tre ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor, att utgå efter 3, 6 och 9 års tjenstgöring, samt att i följd häraf förhöja anslaget till skeppsgosseskolan med 675 kronor eller från 8,780 kronor till 9,455 kronor; och dels att den sålunda

ändrade staten jemväl finge tillämpas å nuvarande lärarne vid skolan Johan Alfred Genström, Carl Wilhelm Svensson och Ernst Gustaf Lång på det sätt, att de, jemte tillgodonjutande från 1896 års början af den förhöjda lönen, måtte för ålderstilläggens bestämmande få tillgodoräkna sig den tid, de redan varit vid skolan anstälda.

Af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1895 (sid. 7—9) inhemtas, att lärarne vid skeppsgosseskolan Johan Alfred Genström, Carl Wilhelm Svensson och Ernst Gustaf Lång uti en till Kongl. Maj:t ställd skrift anhållit om någon förbättring i sina nuvarande aflöningsförmåner samt till stöd för denna framställning anfört, att af alla lärare vid läroverken i Carlskrona stad, elementarskolan undantagen, sökandena vore de sämst aflönade, då det ordinarie lönebeloppet för en folkskolelärare utgjorde 1,225 kronor, som efter nio års tjenstgöring ökades till 1,525 kronor, under det lärarne vid skeppsgosseskolan först efter tjugu år erhölle 1,400 kronor med afdrag till såväl pensions- som gratialskassa; att, då några biförtjenster icke för dem stode att erhålla, de vore hänvisade att uteslutande lefva af sin aflöning; att de ringa inkomsterna icke tilläte dem några utgifter för anskaffande af nödiga böcker för sjelfstudium, hvilket vore nödigt, om de skulle kunna följa med sin tid på undervisningens område, och att vid läseårets början 1893 antalet gossar i skeppsgosseskolan utgjorde i första klassen 152, i andra 95, i tredje 99 och i fjerde klassen 52, hvadan arbetet i synnerhet med disciplinens upprätthållande i denna skola måste vara mera ansträngande än i en folkskola, hvarest lärjungeantalet i allmänhet icke öfverstege 50 i hvarje klass. Derest Kongl. Maj:t icke skulle finna skäl att öka deras ursprungliga löner, hade sökandena anhållit, att perioderna för ålderstilläggens utgående måtte minskas från fem till tre år samt ålderstilläggens antal ökas från fyra till fem.

Stationsbefälhafvaren vid flottans station i Carlskrona hade, vid öfverlemnande af ifrågavarande ansökan, i skrifvelse den 30 december 1893 anfört, att, enligt den under den 1 juni 1877 fastställda stat för skeppsgosseskolan, lönen för en skollärare utgjorde 1,000 kronor, med tillägg efter 5, 10, 15 och 20 års tjenstetid af 100 kronor hvarje gång; hvarigenom han således först efter 20 års tjenstgöring komme till den högsta aflöningen af 1,400 kronor, från hvilken summa likväl afginge pensions- och gratialsafgifter till flottans pensionskassa med tillsammans 63 kronor 6 öre om året; att en ordinarie lärare vid amiralitetsförsamlingens folkskola, med hvilken sökandena lämpligen kunde jemföras, åtnjöte en årlig aflöning till belopp af lägst

1,225 kronor, hvilken ökades med 3 ålderstillägg å 100 kronor hvartdera efter 3, 6 och 9 års tjenstgöring, men hvarifrån afginge föreskrifna pensionsafgifter; och att af sökandena Genström tjenat sedan den 21 september 1877 eller mera än 16 år och på grund deraf åtnjöte tre ålderstillägg å tillsammans 300 kronor, hvaremot ingen af de öfriga sökandena då ännu vore berättigad till sådan lönetillökning. Stationsbefälhafvaren hade tillika hemstält, att den äskade löneförbättringen måtte tillgodokomma skollärarne vid skeppsgosseskolan på sådant sätt, att de i likhet med en del civile tjenstemän vid flottan finge komma i åtnjutande af hela den till dem enligt gällande stat utgående lönetillökning, sammanlagdt 400 kronor, efter endast tio års tjenstgöring samt att denna lönetillökning måtte utgå med 200 kronor efter fem års tjenstgöring och med 400 kronor efter tio års tjenstgöring, äfvensom att de föreskrifter, hvilka härom kunde blifva utfärdade, finge tillämpas på sökandena, hvad särskildt Genström beträffade på sådant sätt, att han genast finge komma i åtnjutande af hela tillökningen 400 kronor.

Uti infordradt utlåtande hade marinförvaltningen den 27 februari 1894 i ärendet anfört: att, då framställningen syntes vara på billighet grundad, marinförvaltningen ansåge, att åt skollärarne vid skeppsgosseskolan borde beredas åtminstone så stor ökning i aflöning, att deras ställning härutinnan blefve densamma som de ordinarie lärarnes vid amiralitetsförsamlingens i Carlskrona folkskola, med hvilka stationsbefälhafvaren ansett dem närmast böra jemföras och hvilkas aflöning, på sätt stationsbefälhafvaren jemväl meddelat, utgjorde lägst 1,225 kronor med tre ålderstillägg hvartdera å 100 kronor efter 3, 6 och 9 års tjenstgöring; hvarför, då staten för skeppsgosseskolan blifvit af Riksdagen åren 1876 och 1877 godkänd och en ändring af skollärarnes löneförhållanden icke kunde ske utan Riksdagens hörande, marinförvaltningen hemstält, dels att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta proposition om sådan ändring i berörda stat, att lönen åt skollärarne vid skeppsgosseskolan höjdes till 1,225 kronor om året med tre ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års tjenstgöring, dels att den sålunda ändrade staten jemväl måtte få tillämpas å sökandena.

Sedan Kongl. Maj:t vid föredragning af ärendet den 17 mars samma år beslutit, att ifrågavarande ansökning då icke skulle till annan åtgärd föranleda, än att marinförvaltningen förständigades att i sammanhang med infordradt yttrande från förvaltningen i fråga om utbildningstiden m. m. för skeppsgossarne göra den förnyade framställning i förevarande hänseende, som förvaltningen funne påkallad, hade marinförvaltningen,

uti utlåtande den 20 juli nästlidet år angående höjande af åldersgränsen för skeppsgosses antagning med deraf följande kortare utbildningstid, — i anledning hvaraf Kongl. Maj:t under den 12 sistlidne oktober meddelat beslut om nämnda antagningsålders höjande från 14 till 16 år, — förnyat sin hemställan om utverkande af sådan löneförbättring åt lärarne vid skeppsgosseskolan, att deras ställning i lönehänseende blefve densamma som de ordinarie lärarnes vid amiralitetsförsamlingens i Carlskrona folkskola.

Den ifrågasatta löneförbättringen ansåge departementschefen af billighet och behof påkallad, helst genom den vidtagna förändringen i ålder för skeppsgosses antagning, hvarigenom skeppsgossecorpsen med mindre kostnad komme att under numera förändrade förhållanden bättre fylla sin uppgift att rekrytera sjömanscorpsen, lärarnes vid skolan arbete komme att ytterligare ökas, enär undervisningen i skolan enligt föreslagen plan skulle fortfara jemväl någon tid under sommaren.

Enär för ifrågavarande lärare ej fordras större kompetens än för folkskolelärare, hvilka i de flesta fall åtnjuta en lägre aflöning än dessa lärare, samt någon svårighet, så vidt utskottet känner, ej mött att med nuvarande löneförmåner erhålla kompetente sökande till berörda lärarebefattningar, har utskottet ej funnit skäl tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, så vidt densamma innebär en ökning af dessa lärares aflöningsförmåner och i följd deraf ökning i anslaget till skeppsgosseskolan. Deremot har utskottet, enär dessa lärare nu ega rätt till fyra ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor efter 5, 10, 15 och 20 års tjenstetid, eller alltså i ålderstillägg sammanlagdt 400 kronor, funnit billigt, att Kongl. Maj:ts framställning i öfrigt på det sätt bifalles, att de medgifvas rätt till ålderstillägg med 200 kronor efter 5 års väl vitsordad tjenstgöring och med ytterligare 200 kronor efter 10 års väl vitsordad tjenstgöring, hvarigenom dem bereddes förmånen att tidigare erhålla den högre aflöning, till hvilken de kunna blifva berättigade.

Utskottet, som icke har något att erinra mot att jemväl nuvarande skollärare vid omförmälda skola komma i åtnjutande af sådan förmån, hemställer alltså:

a) att Riksdagen må, med uppförande i 1896 års riksstat af anslaget till skeppsgosseskolan med oförändradt belopp af 8,780 kronor, medgifva sådan ändring i staten för nämnda skola, att skollärarne vid skolan må ega rätt till ålderstillägg med 200 kronor

efter 5 års väl vitsordad tjenstgöring och med ytterligare 200 kronor efter 10 års väl vitsordad tjenstgöring; samt

b) att den sålunda ändrade staten jemväl må få tillämpas å nuvarande lärarne vid skolan Johan Alfred Genström, Carl Wilhelm Svensson och Ernst Gustaf Lång, på det sätt, att de må för ålderstilläggens bestämmande få tillgodoräkna sig den tid, de redan varit vid skolan anstälda.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

Angående lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna. [8.]

6:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penninganslag måtte upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller till 1,400,000 kronor, och följaktligen anslaget, med inberäkning af deri ingående friheter och ersättningar 409 kronor, utföras med 1,400,409 kronor; hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsatt, att de å inkomsttiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande måtte såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Under erinran, att Kongl. Maj:ts nu gjorda framställning öfverensstämmer med hvad af 1894 års Riksdag beslutats och jemväl vid föregående riksdagar blifvit godkändt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

Angående jemkning af detta anslag. [9.]

7:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att detta förslagsanslag, nu utgörande 46,929 kronor, måtte, till jemnande af ordinarie anslagens slutsumma, höjas med 25 kronor till 46,954 kronor.

Utskottet hemställer,

att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Öfriga ordinarie anslag.

Angående öfriga ordinarie anslag.

8:o. Beträffande öfriga, här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring; och får utskottet hemställa,

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, hvilka icke blifvit i föregående punkter af detta utlåtande särskildt omförmälda, må i 1896 års riksstat upptagas till oförändrade belopp.

Extra anslag.

Förutom det extra anslag, om hvilket utskottet här ofvan under punkt 1:o meddelat yttrande, hafva för *tillfälliga behof* inom sjöförsvaret följande extra anslag för år 1895 ifrågakommit.

Angående anslag till fartygsmateriel m. m. [10.]

9:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat bevilja ett anslag af 12,250,000 kronor att utgå under åren 1896—1900 till *nyanskaffning af fartygsmateriel* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det i statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari innevarande år intagna program samt att deraf för år 1896 anvisa: till afslutande af pansarbåten »Oden» 690,000 kronor samt till anskaffning af ett rekognosceringsfartyg, tre 1:a klassens minbåtar och två 2:a klassens minbåtar 1,710,000 kronor eller tillsammans 2,400,000 kronor.

Uti två inom Första Kammaren väckta motioner har föreslagits:

dels af friherre *Klinckowström* (motion n:o 14), att Riksdagen ville afslå Kongl. Maj:ts här ofvan omnämnda förslag till anskaffande af medel på extra stat för nybyggnad af flottans sjögående fartygsmateriel, och att deremot Riksdagen ville besluta att för anskaffning af medel härtill anbefalla riksgäldskontoret upptagandet af ett från de enskilda lånegifvarnes — allmänhetens — sida ouppsägbart statslån på 50 millioner kronor, med samma bestämmelser i öfrigt, som blifvit fastställda beträffande 1887 års endast från statens sida uppsägbara lån, löpande med $3^{6}/_{10}$ % ränta, att halfårsvis af riksgäldskontoret utbetalas;

dels ock af herr *af Burén* (motion n:o 29), att staten genom sin inhemska statskredit måtte ställa ett belopp af 50 millioner kronor med 3 procent ränta, som halfårsvis betalades uti ouppsägbara obligationer,

hvilka borde vara stälda på mindre valörer i 10, 20, 50 och 100 kronor att försäljas med den kapitalrabatt, som tidsförhållanden kunde kräfva, och att dessa obligationer borde vara textade så, att de icke kunde belånas i utlandet, och hållas till försäljning på behöriga platser icke ensamt i de stora städerna, utan äfven vid hvarje postkontor och riksbankens afdelningskontor i landsorterna, der räntan äfven borde betalas; samt

att använda nettobeloppet häraf att dermed i första rummet inom svenska verkstäder så mycket som der kunde tillverkas på möjligast kortaste tid fullständiga vårt sjöförsvar med anskaffande af den krigsmateriel för flottans räkning, som Kongl. Maj:t i sin proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, så att flottan alltså måtte kunna fylla sin uppgift i försvaret och vår armé derigenom på verksammaste sätt kunde motsvara sitt ändamål och de ökade uppoffringar, nationen för dess stärkande underkastat sig.

Dessutom har uti två inom riksdagen väckta motioner, den ena i Första kammaren af herr *R. Almström* m. fl. (motion n:o 39) och den andra i Andra Kammaren af herr *H. H. Lilliehöök* m. fl. (motion n:o 122) sammanstämmande hemstälts, att Riksdagen ville besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran, att Kongl. Maj:t behagade låta upprätta och för Riksdagen framlägga förslag till, bland annat, flottans nybyggnad, äfvensom till kostnadernas bestridande med inom landet upplånade medel, allt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de åsigter, som i motionerna blifvit angifna.

Efter att i statsrådsprotokollet (sid. 10 och 11) ha redogjort för hvad i ärendet förekom vid 1894 års riksdag erinrar departementschefen (sid. 12 och 13) om sjöförsvarets stora betydelse för vårt land samt huru på senare tider full enighet mellan fackmän vunnits om hurudant vårt sjöförsvar borde vara beskaffadt för att fylla sin uppgift i försvaret, i det såväl den år 1880 nedsatta sjöförsvarskomitén som den år 1892 förordnade komité af sakkunnige varit af i hufvudsak samma mening rörande såväl fartygstyper som det erforderliga antalet fartyg af hvarje typ. Sålunda borde vår sjökrigsmateriel ännu fortfarande bestå af pansarbåtar af Sveas cert, större och mindre minbåtar samt aviso- eller rekognosceringsfartyg. De senaste årens eskaderöfningar, hvilka man, så mycket den obetydliga materielen och tillgångarne på medel medgifvit, sökt göra lärorika ur rent yrkesmessig synpunkt och upplysande i strategiskt hänseende, hade äfven ytterligare ådagalagt, att de antagna fartygstyperna vore särdeles lämpliga för försvaret af våra kuster.

Den nu rådande enigheten i åsigter beträffande de för vårt sjöförsvar lämpligaste fartygstyper hade äfven, fortsätter departementschefen å sid. 12, gjort sig gällande i fråga om den ungefärliga styrka, som erfordrades för att göra detta försvar något så när betryggande och på samma gång icke öfverstege vår förmåga att åstadkomma, och hvilken vore beräknad till 14 à 15 pansarbåtar, 50 (1880 års komité 80) stycken minbåtar och 5 rekognosceringsfartyg.

Då kostnaden för en 1:a klassens pansarbåt med senast vidtagna förbättringar beräknats till omkring 3,190,000 kronor, för en 1:a klassens minbåt till 215,000 kronor, för en 2:a klassens minbåt till 105,000 kronor och för ett rekognosceringsfartyg till 880,000 kronor, utgjorde kostnaden för hela ofvannämnda fartygsmateriel något öfver 61,500,000 kronor, hvaraf för den redan anskaffade färdiga delen af denna materiel borde beräknas 11,447,000 kronor; och då en pansarbåt ej kunde antagas vara krigsduglig mera än 25 à 30 år, en minbåt 15 à 20 år och ett rekognosceringsfartyg omkring 25 år, kunde varaktigheten af denna materiel öfver hufvud beräknas till 25 år; och det insåges häraf lätt, att, för att kunna erhålla densamma och bibehålla den i krigsdugligt skick, erfordras ett årligt anslag af omkring 2,500,000 kronor. Med ett mindre årsanslag vore således denna anskaffning ej möjlig, och med så otillräckliga anslag, som alltsedan 1880 till fartygsmaterielens förnyelse varit att tillgå, kunde vi, såsom af det ofvan sagda tydligt framginge, *aldrig* erhålla ett sjöförsvar af åtminstone den styrka, som enligt alla sakkunniges åsigt vore erforderlig för att det skulle kunna motsvara de anspråk, som på detsamma med all rätt borde ställas; ty långt innan vi under sådana förhållanden hunnit bygga det afsedda antalet fartyg af de särskilda typerna, vore de först byggda till mera än tredjedelen af antalet för krigsbruk otjenliga och endast användbara såsom öfningsfartyg, logementsfartyg m. m. dylikt.

Skulle flottan alltså fylla sin uppgift i försvaret och vår armé derigenom på verksammaste sätt kunna motsvara sitt ändamål och de ökade uppoffringar, nationen för dess stärkande underkastat sig, så måste flottans anslagsbehof mera än hittills tillgodoses.

Vid föregående tillfällen, då frågan om beredande af medel för flottans nybyggnad varit före, hade departementschefen lika med marinförvaltningen framhållit det vigtiga och önskvärda deri, att ett fast anslag på ordinarie stat af åtminstone 2,500,000 kronor kunde för ändamålet erhållas. Inom Riksdagen hade vid olika tillfällen framhållits tanken på att för anskaffande af erforderlig fartygsmateriel upptaga ett obligationslån, en utväg som naturligen fortast skulle leda till målet.

Då likväl, efter hvad hittills i dessa frågor förekommit, utsigt knappast syntes förefinnas att för närvarande kunna genomföra något af de nu nämnda alternativen, ansåge departementschefen sig böra hemställa, att Riksdagen lemnades tillfälle att ånyo taga under omprövfvande det af departementschefen nästlidet år uppgjorda och af Kongl. Maj:t gillade förslag, att för en tid af fem år på extra stat få erforderliga medel till nyanskaffning af fartygsmateriel anvisade. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med den då framlagda planen, hade departementschefen låtit uppgöra följande program för en sådan nyanskaffning under åren 1896—1900, hvarvid han förutsatte, att, derest större prisbillighet skulle derigenom kunna uppnås eller omständigheterna eljest dertill föranleda, Kongl. Maj:t borde ega att inom programmet förändra ordningen för deri upptagna fartygs och båtars anskaffning, så vidt sådant kunde ske utan öfverskridande af det för hvarje år utaf Riksdagen anvisade anslag:

år 1896

afslutas den fjerde pansarbåten »Oden»,
anskaffas ett rekognosceringsfartyg,
» 3 st. 1:a klassens minbåtar,
» 2 st. 2:a klassens minbåtar;

år 1897 anskaffas:

½ pansarbåt,
3 st. 1:a klassens minbåtar,
2 st. 2:a klassens minbåtar;

år 1898

½ pansarbåt,
3 st. 1:a klassens minbåtar,
2 st. 2:a klassens minbåtar;

år 1899

½ pansarbåt,
3 st. 1:a klassens minbåtar,
2 st. 2:a klassens minbåtar;

år 1900

½ pansarbåt,
ett rekognosceringsfartyg.

Med tillämpning af detta program skulle vi vid slutet af år 1900 ega 6 st. pansarbåtar, 18 st. 1:a klassens minbåtar och 17 st. 2:a klassens minbåtar samt 2 minbåtsjagare eller rekognosceringsfartyg.

Hela den för dessa fem år erforderliga summa uppginge, efter de ofvan uppgifna prisen för de särskilda fartygstyperna, till 12,250,000 kronor eller i medeltal per år till 2,450,000 kronor.

Men med fästadt afseende på att man, med kännedom om hvad ett följande år kan för nyanskaffning påräknas, med ledning deraf kunde planmessigt ordna beställningarne och derigenom vinna nedsättning i anskaffningskostnaden, hyste departementschefen den åsigten att, fastän den här ofvan för år 1896 upptagna anskaffningskostnaden vore beräknad till 2,425,000 kronor, ett belopp af 2,400,000 kronor skulle för nämnda anskaffning vara tillräckligt, äfvensom att under de öfriga nämnda åren afsevärd minskning i den beräknade anskaffningskostnaden kunde erhållas.

Med anledning af Kongl. Maj:ts framställning till 1894 års Riksdag om beviljande af medel till fartygsmateriel för flottan yttrade Riksdagen bland annat: »Riksdagen har icke nu ansett sig böra ingå i pröfning af den utaf departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda plan för anskaffning under den närmaste framtiden af fartygsmateriel för flottan. Riksdagen har, då liknande framställningar varit föremål för dess pröfning, icke visat sig benägen att fatta beslut om beviljande på en gång af hela det betydande belopp, som för genomförande af sådan flerårig anskaffningsplan varit erforderligt, utan hellre velat begränsa sitt beslut till det för hvarje budgetsår angelägnaste; och har Riksdagen derför icke heller nu ansett sig böra härifrån afvika. Vid pröfning åter af det belopp, som för år 1895 torde böra af Riksdagen för ändamålet anvisas, har Riksdagen af hänsyn till andra anslagsbehof och nuvarande mindre gynsamma ekonomiska förhållanden i landet funnit sig böra bestämma detsamma till allenast 1,500,000 kronor.»

Med hänsyn härtill och då den tryckta ställningen i landet icke heller nu synes medgifva att på en gång bevilja så betydande belopp, som nu äskats, anser utskottet, som icke haft något att erinra mot de af Kongl. Maj:t föreslagna fartygstyperna, Riksdagens beslut böra begränsas till hvad som för ifrågavarande ändamål kan för nästa budgetsår af statsregleringsmedel anvisas; och har utskottet, hvad beträffar anslagsbeloppet för år 1896, ansett lämpligt föreslå, att detsamma bestämmes till samma summa som för innevarande år anvisats, eller 1,500,000 kronor. För detta belopp kan dels pansarbåten »Oden» färdigbyggas, hvilket ansetts medföra en kostnad af 690,000 kronor, dels ock i det

närmaste anskaffas antingen ett rekognosceringsfartyg, betingande en beräknad kostnad af 880,000 kronor, eller ock 3 stycken 1:a klassens och 2 stycken 2:a klassens minbåtar, hvilka beräknats kosta tillsammans 855,000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet velat uttala önskvärdheten deraf, att sådan för flottans nybyggnad erforderlig pansarplåt, som kan tillverkas inom landet till lika god beskaffenhet som i utlandet, icke måtte framdeles tagas från utlandet, derest icke priset derå väsentligt understiger priset å den inhemska.

Öfver den i ofvannämnda fyra motioner, af hvilka herrar Almströms m. fl. och Lilliehööks m. fl. endast afse en skrifvelse till Kongl. Maj:t i ämnet, väckta frågan om upptagande af inhemskt lån för, bland annat, anskaffande af sjökrigsmateriel, kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande; men då utskottet nu velat tillstyrka Riksdagen att för sådan anskaffning på extra stat för år 1896 anvisa 1,500,000 kronor, följer deraf, att friherre Klinckowströms och herr af Buréns motioner, i hvad de kunna antagas afse upptagande af lån för åstadkommande af den materiel, som utskottet på grund af Kongl. Maj:ts framställning föreslår att under år 1896 anskaffas, torde få anses derigenom besvarade.

Utskottet hemställer derför:

a) att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen för anskaffning af ny fartygsmateriel på extra stat för år 1896 anvisar ett belopp af 1,500,000 kronor; samt

b) att friherre Klinckowströms och herr af Buréns omförmälda motioner må, i hvad de kunna anses afse upptagande af lån för berörda anskaffning, anses härigenom besvarade.

Och kommer utskottet att öfver friherre Klinckowströms och herr af Buréns nämnda motioner i öfrigt äfvensom öfver herrar Almströms och Lilliehööks motioner i hvad de beröra sjöförsvaret framdeles afgifva utlåtande; hvilket utskottet härmed skolat

c) för Riksdagen anmäla.

Angående anslag till artillerimateriel och ammunition för fartyg.

10:o. Kongl. Maj:t har till *artillerimateriel och ammunition för fartyg* på extra stat för år 1896 äskat 84,900 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 16) inhemtas, hade marinförvaltningen i sin skrifvelse angående anslagsbehofven för år 1896 — under

[11.]

erinran att för de kanonbåtar, i hvilkas bestyckning den föråldrade 27 cm.-kanonen hunnit ersättas af en 15 cm. kanon, hade i förråd varande, förut den nu utrangerade fregatten Vanadis tillhöriga kanoner kunnat användas, men att af dessa kanoner nu ej flere funnes att tillgå — till anskaffning bland artillerimateriel för fartygen upptagit en 15 cm. kanon med lavettage och skyddsskärm för en kostnad af 29,000 kronor, på det den sålunda påbörjade vigtiga förändringen i bestyckningen af första klassens kanonbåtar skulle kunna utan afbrott fortsättas.

Sedan emellertid fråga uppstått, huruvida icke de moderna 12 cm. snabbskjutande kanonerna möjligen med större fördel kunde användas och derför borde anskaffas, hade marinförvaltningen i förnyad skrifvelse i ämnet den 6 sistlidne november föreslagit, att — enär det syntes fördelaktigare, att pansarbåten »Svea», som för närvarande vore bestyckad med bland annat 4 stycken 15 cm. kanoner af vår äldsta modell, finge dessa ersatta med motsvarande antal 12 cm. kraftiga snabbskjutande kanoner af nyaste modell, af samma slag som de för pansarbåten »Oden» afsedda, hvarigenom vår först byggda pansarbåt »Svea» skulle erhålla en afsevärdt ökad artillerikraft — Sveas 15 cm. kanoner måtte utbytas mot moderna 12 cm. snabbskjutande sådana, samt att de förra måtte användas för förändringen af bestyckningen å 1:a klassens kanonbåtar; i öfverensstämmelse hvarmed marinförvaltningen framlagt följande nya förslag till anskaffning under år 1896 af artillerimateriel, nemligen:

Vapen:

4 st. 12 cm. snabbskjutande kanoner med lavettage och skyddsskärm	100,000: —

Ammunition:

ammunition till snabbskjutande kanoner och kulsprutor	34,900: —
ersättning för under föregående år förbrukadt krut	18,000: —

Ehuru det naturligtvis vore önskvärdt att vid ändring af bestyckningen å kanonbåtarne kunna använda pjeser af nyaste modell, ansåge departementschefen den besparing, som genom marinförvaltningens förslag skulle vinnas, beaktansvärd, helst kanonbåtarne äfven med de från pansarbåten »Svea» erhållna 15 cm. kanonerna skulle vinna betydliga fördelar. Då härtill komme, att, under det pansarbåtarne Göta och

Thule vore försedda med 15 cm. kanoner af nyaste konstruktion, hvilka icke borde ifrågakomma att utbytas mot andra, Sveas 15 cm. kanoner, såsom nämnts, vore af vår äldsta 15 cm. modell och icke obetydligt svagare än de å Göta och Thule, samt att Svea genom det föreslagna utbytet skulle komma att erhålla samma slags bestyckning som den under byggnad varande fjerde pansarbåten »Oden», hvilken komme att förses med 12 cm. snabbskjutande kanoner såsom sekundär bestyckning, funne departementschefen sig böra tillstyrka marinförvaltningens ifrågavarande förslag beträffande utbytet af kanonerna; men då ej flera än 2 kanonbåtar kunde under år 1896 hinna blifva i ordning att mottaga denna nya bestyckning, borde för närvarande anslag böra begäras till endast 2 af de ofvan nämnda 4 stycken 12 cm. kanonerna med hälften af det utaf marinförvaltningen upptagna belopp eller med 50,000 kronor.

Den senaste erfarenheten hade visat, att med den moderna bestyckningen ammunitionsåtgången under strid vore betydlig, och då man ej ännu kunnat för flottan skaffa i förråd något per pjes afsevärdt antal patroner för de snabbskjutande kanonerna, vore det af stort behof att söka fylla den nuvarande bristen, hvarför departementschefen tillstyrkte marinförvaltningens framställning om äskande för ändamålet af 34,900 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, för anskaffning af artillerimateriel och ammunition för fartyg, på extra stat för år 1896 anvisa 84,900 kronor.

Angående anslag till ersättning af förbrukadt krut. [12.]

11:o. I enlighet med marinförvaltningens derom gjorda hemställan har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1896 anvisa 18,000 kronor till *ersättning af under föregående år förbrukadt krut.*

Under erinran att medel till samma belopp under de senare åren för ändamålet anvisats och ingått i anslaget till artillerimateriel, får utskottet, som vunnit upplysning, att, sedan arméförvaltningen, efter det det dyrare prismatiska krutet införts, icke kunnat förse flottan med erforderlig myckenhet krut, brist i flottans krutförråd uppstått, hvilken brist ifrågavarande anslag afsåge att till en del fylla, hemställa,

att Riksdagen må, för ersättning af under föregående år förbrukadt krut, på extra stat för år 1896 anvisa 18,000 kronor.

Angående anslag till skjutförsök, krutprof m. m. [13.]

12:o. Under tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och med erinran, att Riksdagen för åren 1894 och 1895 beviljat enahanda belopp, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till *skjutförsök*, *krutprof m. m.* på extra stat för år 1896 anvisa ett belopp af 10,000 kronor.

Angående anslag till elektriska lysmaskiner. [14.]

13:o. Kongl. Maj:t har för anskaffande af *elektriska lysmaskiner för sjöbefästningarna vid Karlskrona* på extra stat för år 1896 äskat ett belopp af 35,000 kronor.

Af statsrådsprotokollet (sid. 18) inhemtas, att marinförvaltningen gjort framställning om anskaffande af 2 sådana maskiner för berörda befästningar samt att departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, att dylika maskiner numera inginge i hvarje ordnad fästnings utrustning och att det vore nödvändigt för en sjöfästning att kunna belysa och mäta afståndet till en om natten anfallande fiende, hvars alla fartyg ju vore försedda med elektriska lysapparater, medelst hvilka de punkter på fästningen, hvilka skulle beskjutas, blefve belysta.

Under de senaste eskaderöfningarna vid Oscar-Fredriksborgs fästning utgjorde bristen på dylika apparater just anledningen till att under beskjutningen fästningens eld måste anses såsom jemförelsevis föga verksam mot de om natten anfallande fartygen.

Då nu fästningen Kungsholmen, för hvilken ifrågavarande apparater afsåges, erhållit moderna kraftiga kanoner, vore det af vigt för att dessa kanoner skulle kunna i mörker verksamt användas mot en anfallande, att denna kunde från fästningen belysas.

Utskottet, som icke haft något emot förevarande framställning att erinra, hemställer,

att Riksdagen må, till anskaffning af elektriska lysmaskiner för sjöbefästningarna vid Karlskrona, på extra stat för år 1896 anvisa ett belopp af 35,000 kronor.

Angående anslag till minväsendet. [15.]

14:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *minväsendet* på extra stat för år 1896 bevilja 100,000 kronor.

Enär 1894 års Riksdag i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag för

ifrågavarande ändamål anvisade endast 75,000 kronor, och utskottet icke anser tillräckliga skäl föreligga att för år 1896 tillstyrka högre belopp, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till minväsendet på extra stat för år 1896 anvisa ett belopp af 75,000 kronor.

Angående löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan. [16.]

15:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan* på extra stat för år 1896 bevilja 1,860 kronor.

I enlighet med hvad Riksdagen under en följd af år i ämnet beslutat, hemställer utskottet,

att till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan må, utöfver de 1,300 kronor, som enligt 1888 års Riksdags medgifvande få dertill användas, anvisas för år 1896 ett extra anslag af 1,860 kronor med det dervid för löneförbättringens erhållande fästade vilkor, att den, som vill deraf komma i åtnjutande, icke må, jemte sin lärarebefattning i sjökrigsskolan, utöfva lärareverksamhet vid någon privat undervisningsanstalt för inträde i nämnda skola.

Stockholm den 15 mars 1895.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

	1895 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag*.				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
									Sjöförsvars-
									Departementet och
	17,000	—	——	—	——	—	17,000	—	Departementschefen ....
	26,800	—	——	—	——	—	26,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
	38,600	—	——	—	——	—	38,600	—	Marinförvaltningen .....
S:gr	82,400	—	——	—	——	—	82,400	—	
									Flottans
	1,732,052	—	——	—	——	—	1,732,052	—	Aflöning för flottans corpser och stater ... .
	293,795	—	——	—	——	—	293,795	—	Karlskrona artillericorps, *reservationsanslag*.....
	32,000	—	——	—	——	—	32,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag* ....
	6,400	—	——	—	——	—	6,400	—	Pensionering af reservbefäl, *förslagsanslag*, högst
	268,100	—	——	—	——	—	268,100	—	Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna,
	419,870	—	——	—	——	—	419,870	—	Naturaunderhåll, *förslagsanslag* ....
Tr:pt	2,834,617	—	——	—	——	—	2,834,617	—	

Litt. A.

riksstatens Femte hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag*.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
departementet.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
öfverstyrelsen.								
.....	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
samt kommandoexpeditionen.....	26,800	—	—	—	—	—	26,800	—
.....	38,600	—	—	—	—	—	38,600	—
S:gr	82,400	—	—	—	—	—	82,400	—
personal.								
.....	1,732,052	—	—	—	—	—	1,732,052	—
.....	293,795	—	—	—	—	—	293,795	—
.....	32,000	—	—	—	—	—	32,000	—
.....	6,400	—	—	—	—	—	6,400	—
reservationsanslag	268,100	—	—	—	—	—	268,100	—
.....	419,870	—	—	—	—	—	419,870	—
Tr:pt	2,834,617	—	—	—	—	—	2,834,617	—

	1895 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag.*				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	2,834,617	—	——	—	——	—	2,834,617	—	
	——	—	2,600	—	26,400	—	29,000	—	Båtsmansindelningen. Nuvarande belopp.....
									Minskas med det å »Indelning och dermed heter» upptagna belopp, som uteslutes ur
	114,000	—	——	—	——	—	114,000	—	Ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge
	33,300	—	——	—	——	—	33,300	—	Lindring i rustnings- och roteringsbesvären, *för-*
S:gr	2,899,517	—	2,600	—	26,400	—	2,928,517	—	
									Flottans
	1,280,000	—	——	—	——	—	1,280,000	—	Flottans nybyggnad och underhåll, *reservations-*
									Ökas med.....
									Diverse
	670,000	—	——	—	——	—	670,000	—	Flottans öfningar, *reservationsanslag*.....
	256,500	—	——	—	——	—	256,500	—	Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och
	39,820	—	——	—	——	—	39,820	—	Undervisningsverken:
									Sjökrigsskolan .....
									Skeppsgosseskolan .....
	60,000	—	——	—	——	—	60,000	—	Sjökarteverket, *reservationsanslag* .....
	12,000	—	——	—	——	—	12,000	—	Ersättning åt officerare och ingeniörer vid flottan
	39,000	—	——	—	——	—	39,000	—	Sjukvård .....
	19,175	—	——	—	——	—	19,175	—	Diverse behof .....
	23,500	—	——	—	——	—	23,500	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* ...
	46,929	—	——	—	——	—	46,929	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-*
									Ökas för jemnande af hufvudtitelns slutsumma
	12,500	—	——	—	——	—	12,500	—	Extra utgifter .....
S:gr	1,179,424	—	——	—	——	—	1,179,424	—	
Tr:pt	5,441,341	—	2,600	—	26,400	—	5,470,341	—	

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag.*				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tr:pt		2,834,617	—	——	—	——	—	2,834,617	—
.....	29,000: —								
jemförlig anvisning på förslag: Fri-riksstaten	2,600: —	——	—	——	—	26,400	—	26,400	—
län och Södra Möre härad af Kalmar län		114,000	—	——	—	——	—	114,000	—
slagsanslag		33,300	—	——	—	——	—	33,300	—
S:gr		2,899,517	—	——	—	26,400	—	2,925,917	—
materiel.									
anslag. Nuvarande belopp	1,280,000: —								
.....	20,000: —	1,300,000	—	——	—	——	—	1,300,000	—
anslag.									
.....		670,000	—	——	—	——	—	670,000	—
ersättning derför, *förslagsanslag*		256,500	—	——	—	——	—	256,500	—
.....	31,040: —								
.....	8,780: —	39,820	—	——	—	——	—	39,820	—
.....		60,000	—	——	—	——	—	60,000	—
under anställning eller kommendering utrikes		12,000	—	——	—	——	—	12,000	—
.....		39,000	—	——	—	——	—	39,000	—
.....		19,175	—	——	—	——	—	19,175	—
.....		23,500	—	——	—	——	—	23,500	—
anslag. Nuvarande belopp	46,929: —								
med	25: —	46,954	—	——	—	——	—	46,954	—
.....		12,500	—	——	—	——	—	12,500	—
S:gr		1,179,449	—	——	—	——	—	1,179,449	—
Tr:pt		5,461,366	—	——	—	26,400	—	5,487,766	—

	1895 års riksstat anslår:								
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag*.				Summa.		
			Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö	
Tr:pt	5,441,341	—	2,600	—	26,400	—	5,470,341	—	**Han-**
	1,400,000	—	405	—	4	—	1,400,409	—	Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstal-
	86,150	—	——	—	——	—	86,150	—	Undervisningsanstalter för sjöfart .....
	9,000	—	——	—	——	—	9,000	—	Nautisk-meteorologiska byrån .....
	13,000	—	——	—	——	—	13,000	—	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstal- meteorologiska byrån, *förslagsanslag* ....
S:gr	1,508,150	—	405	—	4	—	1,508,559	—	
S:ma	6,949,491	—	3,005	—	26,404	—	6,978,900	—	

	Förslag till blifvande riksstat:							
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på *förslag.*				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tr:pt	5,461,366	—	——	—	26,400	—	5,487,766	—
deln.								
terna, *reservationsanslag*	1,400,000	—	405	—	4	—	1,400,409	—
	86,150	—	——	—	——	—	86,150	—
	9,000	—	——	—	——	—	9,000	—
terna för sjöfart och föreståndaren vid nautisk-								
	13,000	—	——	—	——	—	13,000	—
Sgr	1,508,150	—	405	—	4	—	1,508,559	—
Summa	6,969,516	—	405	—	26,404	—	6,996,325	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Femte hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet.		
För genomförande under år 1896 af lönereglering för flottan	15,000	—
» anskaffning af ny fartygsmateriel	1,500,000	—
» » af artillerimateriel och ammunition för fartyg	84,900	—
» ersättning af under föregående år förbrukadt krut	18,000	—
Till skjutförsök, krutprof m. m.	10,000	—
» anskaffning af elektriska lysmaskiner för sjöbefästningarna vid Karlskrona	35,000	—
» minväsendet	75,000	—
» löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan	1,860	—
Summa	1,739,760	—

Stockholm, K. L. Beckmans Boktryckeri, 1895.